

**DIREKTIVA SAVETA EU BR. 2005/85/EC
O MINIMALNIM STANDARDIMA POSTUPKA U DRŽAVAMA ČLANICAMA ZA
DODELJIVANJE I UKIDANJE STATUSA IZBEGLICE¹**

SAVET EVROPSKE UNIJE,

Uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Evropske zajednice, a naročito tačku 1(d) prvog stava člana 63. ovog ugovora,

Uzimajući u obzir predlog Komisije²,

Uzimajući u obzir mišljenje Evropskog parlamenta³,

Uzimajući u obzir mišljenje Evropskog ekonomskog i socijalnog komiteta⁴,

Budući da:

(1) Zajednička politika azila, uključujući i Zajednički evropski sistem azila, jeste sastavni deo cilja Evropske unije da se postepeno uspostavi područje slobode, bezbednosti i pravde, koje je otvoreno za one koji, prinuđeni okolnostima, opravdano traže zaštitu u Zajednici.

(2) Evropski savet, na svom specijalnom sastanku u Tampereu 15. i 16. oktobra 1999. godine postiže dogovor da se radi na uspostavljanju Zajedničkog evropskog sistema azila, zasnovanog na potpunoj i inkluzivnoj primeni Ženevske konvencije od 28. jula 1951. godine o statusu izbeglica, koja je izmenjena i dopunjena Protokolom iz Njujorka od 31. januara 1967. godine (Ženevska konvencija), potvrđujući na taj način načelo zabrane vraćanja i proterivanja i starajući se da niko ne bude vraćen tamo gde će biti izložen progonu.

(3) Zaključcima iz Tamperea predviđeno je da Zajednički evropski sistem azila treba da obuhvati, u kratkoročnom periodu, zajedničke standarde pravičnih i efikasnih postupaka azila u državama članicama, a u dugoročnijem periodu – pravila na nivou Zajednice koja vode ka zajedničkom postupku azila u Evropskoj zajednici.

(4) Minimalni standardi utvrđeni ovom direktivom u vezi sa postupcima u državama članicama za davanje ili ukidanje statusa izbeglice jesu, stoga, prva mera kada su u pitanju postupci azila.

(5) Glavni cilj ove direktive jeste da u Zajednici bude uveden minimalan okvir za postupke davanja i ukidanja statusa izbeglice.

(6) Približavanje pravila o postupcima za davanje i ukidanje statusa izbeglica treba da pomogne u ograničavanju sekundarnih kretanja lica koja traže azil iz jedne države članice u drugu, onda kada su mogući uzrok za takva kretanja razlike u pravnoj regulativi.

(7) U samoj je prirodi minimalnih standarda da države članice imaju ovlašćenje da uvedu ili zadrže povoljnije odredbe za državljane trećih zemalja ili lica bez državljanstva koja od neke države članice traže međunarodnu zaštitu, u onim slučajevima u kojima se smatra da je takav zahtev zasnovan na činjenici da je dotično lice izbeglica u smislu člana 1(A) Ženevske konvencije.

(8) Ovom direktivom se poštuju osnovna prava i načela koja su priznata posebno Poveljom o osnovnim pravima Evropske unije.

(9) U vezi sa postupanjem prema licima koja su obuhvaćena delokrugom ove direktive, države članice su obavezane odredbama dokumenata međunarodnog prava čije su potpisnice i kojima je zabranjena diskriminacija.

(10) Od ključne je važnosti da odluke o svim zahtevima za azil budu donete na osnovu činjenica i, u prvom stepenu, od strane organa čiji zaposleni imaju odgovarajuća znanja ili su pohađali neophodnu obuku u oblasti azila i pitanja izbeglica.

(11) U interesu je kako država članica tako i podnosioca zahteva za azil da se odluke o zahtevima za azil donesu što je moguće pre. Organizacija obrade zahteva za azil treba da bude prepuštena državama članicama, da o njoj odlučuju po svom nahođenju, tako da mogu, u skladu sa svojim nacionalnim potrebama, da odrede prioritete u obradi zahteva ili ubrzaju obradu bilo kog zahteva, imajući u vidu standarde utvrđene ovom direktivom.

(12) Pojam javnog reda može da obuhvati i osudu za izvršeno teško krivično delo.

(13) U interesu valjanog priznavanja onih lica kojima je potrebna zaštita kao izbeglicama u smislu člana 1. Ženevske konvencije, svaki podnosilac zahteva treba da, uz izvesne izuzetke, ima delotvoran pristup postupcima, mogućnost da sarađuje i na odgovarajući način komunicira sa nadležnim organima u cilju iznošenja činjenica od značaja za njegov slučaj i dovoljne procesne garancije za vođenje svog slučaja tokom svih faza

¹ Direktiva je sačinjena u Briselu 1. decembra 2005. godine; *Službeni list Evropske zajednice* (OJ L 326, 13. 12. 2005).

² OJ C 62, 27. 2. 2001, str. 231 i OJ C 291, 26. 11. 2002, str. 143.

³ OJ C 77, 28. 3. 2002, str. 94.

⁴ OJ C 193, 10. 7. 2001, str. 77. Mišljenje dato posle neobaveznih konsultacija.

postupka. Takođe, podnosilac zahteva, na osnovu postupka za razmatranje zahteva za azil, obično treba da dobije barem pravo da boravi u zemlji do donošenja odluke od strane organa odlučivanja, pristup uslugama prevodioca radi iznošenja svog slučaja ako je saslušan od strane vlasti, mogućnost da stupi u kontakt sa predstavnikom Visokog komesarijata Ujedinjenih nacija za izbeglice (UNHCR) ili sa bilo kojom organizacijom koja deluje u njegovo ime, pravo na odgovarajuće obaveštenje o odluci, činjenično i pravno obrazloženje te odluke, mogućnost da se konsultuje sa pravnim savetnikom ili savetnikom iz neke druge oblasti, kao i pravo da bude obavešten o svom pravnom položaju u odlučujućim trenucima tokom postupka, na jeziku za koji se osnovano može pretpostaviti da ga razume.

(14) Pored toga, treba da budu utvrđene i posebne procesne garancije za maloletnike bez pratnje zbog njihove ugroženosti. Države članice, u tom kontekstu, treba da se rukovode prvenstveno najboljim interesom deteta.

(15) U slučajevima kada podnosilac zahteva uloži naknadni zahtev, a da nije izneo nove dokaze ili argumente, bilo bi nesrazmerno obavezivati države članice da ponovo sprovede čitav postupak razmatranja zahteva. U takvim slučajevima, države članice treba da imaju mogućnost da se opredele za postupak u kome će biti predviđeni izuzeci od garancija koje podnosilac zahteva obično uživa.

(16) Mnogi zahtevi za azil podnose se na granici ili u zoni tranzita države članice pre odluke o ulasku podnosioca zahteva, države članice zato treba da budu u mogućnosti da postojeće postupke stalno prilagođavaju konkretnim situacijama takvih podnosilaca zahteva na granici. Treba da budu utvrđena zajednička pravila o mogućim izuzecima u takvim okolnostima, kada je reč o garancijama koje podnosioci zahteva obično uživaju. Postupci na granici treba da se primenjuju uglavnom u slučaju onih podnosilaca zahteva koji ne ispunjavaju uslove za ulazak na teritoriju države članice.

(17) Ključni faktor za utvrđivanje osnovanosti nekog zahteva za azil jeste sigurnost podnosioca zahteva u njegovoj zemlji porekla. Neka treća zemlja može da se smatra sigurnom državom porekla onda kada su države članice u mogućnosti da je odrede kao bezbednu i da pretpostave da je sigurna za određenog podnosioca zahteva, osim ako on iznese ozbiljne protivargumente da to nije tako.

(18) Na osnovu nivoa usaglašenosti koji je postignut u pogledu ispunjavanja uslova od strane državljana trećih zemalja i lica bez državljanstva kao izbeglica, treba ustanoviti zajedničke kriterijume za određivanje trećih zemalja kao sigurnih država porekla.

(19) Države članice treba da budu obavezne da – kada se Savet uveri da su ti kriterijumi zadovoljeni u odnosu na određenu državu porekla i kada je shodno tome uvrstio tu zemlju na minimalnu zajedničku listu sigurnih država porekla koja treba da bude usvojena u skladu sa ovom direktivom – razmatraju zahteve lica koja imaju državljanstvo te zemlje, ili lica bez državljanstva koja su ranije boravila u toj zemlji, na osnovu oborive pretpostavke o sigurnosti te zemlje. U svetlu političkog značaja određivanja sigurnih država porekla, a naročito s obzirom na implikacije ocene stanja ljudskih prava u nekoj državi porekla i njene implikacije po politiku Evropske unije u oblasti spoljnih odnosa, Savet treba da donosi sve odluke o utvrđivanju ili menjanju i dopunjavanju te liste, nakon konsultacija sa Evropskim parlamentom.

(20) Kao rezultat statusa zemalja kandidata za pristupanje Evropskoj uniji Bugarske i Rumunije i napretka koji su te zemlje ostvarile u pravcu članstva, one treba da budu smatrane sigurnim državama porekla za potrebe ove direktive, do datuma njihovog pristupanja Evropskoj uniji.

(21) Određivanjem neke treće zemlje kao sigurne države porekla za potrebe ove direktive, ne može se ustanoviti apsolutna garancija sigurnosti za državljane te zemlje. Po samoj svojoj prirodi, ocena koja je u osnovi takvog određenja u obzir može da uzme samo opšte građanske, pravne i političke okolnosti u toj zemlji i činjenicu da li akteri progona, mučenja ili nečovečnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja podležu sankcionisanju u praksi, kada se utvrdi da su odgovorni za to u zemlji o kojoj je reč. Iz tog razloga, važno je da, kada podnosilac zahteva pokaže da postoje ozbiljni razlozi da se smatra da ta zemlja nije sigurna u njegovom konkretnom slučaju, označavanje te države kao sigurne više ne može da se smatra značajnim za njega.

(22) Države članice treba da razmotre sve zahteve u odnosu na bitne činjenice, tj. da procene da li dotični podnosilac zahteva ispunjava uslove da bude smatran izbeglicom u skladu sa Direktivom Saveta 2004/83/EC od 29. aprila 2004. godine o minimalnim standardima za kvalifikovanje i status državljana trećih država ili lica bez državljanstva kao izbeglica ili kao lica koja po nekom drugom osnovu imaju potrebu za međunarodnom zaštitom i o sadržaju zaštite koja se pruža⁵, osim u onim slučajevima u kojima je ovom direktivom predviđeno drugačije, naročito kada se može osnovano pretpostaviti da će neka druga zemlja razmatrati zahtev ili pružiti dovoljnu zaštitu. Konkretno, države članice ne treba da budu obavezne da ocenjuju bitne činjenice iz zahteva za azil kada je prva zemlja azila podnosiocu zahteva dodelila izbeglički status ili dovoljnu zaštitu na neki drugi način i kada će podnosilac zahteva biti ponovo primljen u tu zemlju.

(23) Države članice takođe ne treba da budu obavezne ni da ocenjuju bitne činjenice iz zahteva za azil kada se može osnovano očekivati da podnosilac zahteva, zbog veze sa nekom trećom zemljom, kako je definisano nacionalnim pravom, zatraži zaštitu u toj trećoj zemlji. Države članice treba da postupe po tom osnovu samo onda kada će taj konkretni podnosilac zahteva biti siguran u toj trećoj zemlji. Da bi se izbegla sekundarna kretanja lica koja traže azil, treba ustanoviti zajednička načela na osnovu kojih će neka treća zemlja biti smatrana ili određena od strane država članica kao sigurna.

⁵ OJ L 304, 30. 9. 2004, str. 12.

(24) U vezi sa određenim evropskim trećim zemljama koje poštuju izuzetno visoke standarde ljudskih prava i zaštite izbeglica, državama članicama treba da bude dozvoljeno da ne sprovode uopšte, ili da ne sprovode potpuno razmatranje zahteva za azil u odnosu na lica koja traže azil, a koja ulaze na njihove teritorije iz takvih evropskih trećih zemalja. S obzirom na moguće posledice po podnosioca zahteva zbog ograničenog razmatranja ili nerazmatranja, takva primena koncepta sigurne treće države treba da bude ograničena na slučajeve u kojima je reč o trećim zemljama za koje se Savet uverio da ispunjavaju visoke standarde sigurnosti, utvrđene ovom direktivom. Savet treba, kada je to u pitanju, da donese odluke nakon konsultacija sa Evropskim parlamentom.

(25) Iz prirode zajedničkih standarda koji se odnose na oba koncepta sigurne treće države utvrđena ovom direktivom, proizlazi da praktično dejstvo tih koncepata zavisi od toga da li treća zemlja o kojoj je reč dozvoljava da podnosilac zahteva koji je u pitanju uđe na njenu teritoriju.

(26) U vezi sa ukidanjem statusa izbeglice, države članice treba da se postaraju da lica koja uživaju status izbeglice budu na propisan način obavještena o mogućem preispitivanju njihovog statusa i da imaju mogućnost da izlože svoje gledište pre nego što vlasti donesu obrazloženu odluku da ukinu njihov status izbeglice. Međutim, treba dozvoliti odstupanje od ovih garancija onda kada razlozi za prestanak izbegličkog statusa nisu vezani za promenu uslova na kojima je priznanje bilo zasnovano.

(27) To što odluke koje su donete o zahtevu za azil i o ukidanju izbegličkog statusa podležu primeni delotvornog pravnog leka pred sudovima ili tribunalima u smislu člana 234. Ugovora – odraz je osnovnog načela prava Zajednice. Delotvornost pravnog leka, i kada je u pitanju razmatranje bitnih činjenica, zavisi od administrativnog i pravosudnog sistema svake države članice, gledano u celini.

(28) U skladu sa članom 64. Ugovora, ova direktiva bez uticaja je na vršenje nadležnosti koje su dužnost država članica u pogledu održavanja reda i mira i zaštita unutrašnje bezbednosti.

(29) Ova direktiva ne govori o postupcima uređenim Propisom Saveta (EC) br. 343/2003 od 18. februara 2003. godine, kojim se utvrđuju kriterijumi i mehanizmi za određivanje države članice koja je nadležna za razmatranje zahteva za azil koji je u jednoj od država članica podneo državljanin neke treće zemlje.⁶

(30) Primena ove direktive treba da bude ocenjivana u redovnim vremenskim intervalima koji nisu duži od dve godine.

(31) Cilj ove direktive – da se utvrde minimalni standardi postupaka u državama članicama za davanje i ukidanje statusa izbeglice, ne može u dovoljnoj meri da bude ostvaren od strane država članica i da, iz razloga vezanih za razmere i efekte aktivnosti, on može uspešnije da bude ostvaren na nivou Zajednice, Zajednica stoga može da usvoji mere u skladu sa načelom supsidijarnosti iz člana 5. Ugovora. U skladu sa načelom proporcionalnosti iz tog člana, ova direktiva ne seže dalje od onoga što je potrebno da bi se postigao taj cilj.

(32) U skladu sa članom 3. Protokola o položaju Ujedinjenog Kraljevstva i Irske, u dodatku Ugovora o Evropskoj uniji i Ugovora o osnivanju Evropske zajednice, Ujedinjeno Kraljevstvo je uputilo obaveštenje, u pismu od 24. januara 2001. godine, o svojoj želji da učestvuje u usvajanju i primeni ove direktive.

(33) U skladu sa članom 3. Protokola o položaju Ujedinjenog Kraljevstva i Irske, u dodatku Ugovora o Evropskoj uniji i Ugovora o osnivanju Evropske zajednice, Irska je uputila obaveštenje, u pismu od 14. februara 2001. godine, o svojoj želji da učestvuje u usvajanju i primeni ove direktive.

(34) U skladu sa članovima 1. i 2. Protokola o položaju Danske, u dodatku Ugovora o Evropskoj uniji i Ugovora o osnivanju Evropske zajednice, Danska ne učestvuje u usvajanju ove direktive i nije obavezana njome, niti podleže njenoj primeni,

USVOJIO JE OVU DIREKTIVU:

POGLAVLJE I OPŠTE ODREDBE

Član 1. Cilj

Cilj ove direktive je uspostavljanje minimalnih standarda postupaka u državama članicama za davanje i ukidanje statusa izbeglice.

Član 2. Značenja izraza

Za potrebe ove Direktive:

⁶ OJ L 50, 25. 2. 2003, str. 1.

- (a) „Ženevska konvencija“ je Konvencija o statusu izbeglica od 28. jula 1951. godine, koja je izmenjena i dopunjena Protokolom iz Njujorka od 31. januara 1967. godine;
- (b) „zahtev“ ili „zahtev za azil“ jeste zahtev koji podnosi državljanin neke treće zemlje ili lice bez državljanstva, koji može da bude shvaćen kao zahtev za međunarodnu zaštitu koju, prema Ženevskoj konvenciji, daje država članica. Bilo koji zahtev za međunarodnu zaštitu smatra se zahtevom za azil, osim ako lice o kome je reč nije izričito tražilo neku drugu vrstu zaštite za koju je moguće podneti poseban zahtev;
- (c) „podnosilac zahteva“ ili „podnosilac zahteva za azil“ jeste državljanin neke treće zemlje ili lice bez državljanstva koje je podnelo zahtev za azil o kome još nije doneta pravosnažna odluka;
- (d) „pravosnažna odluka“ je odluka o tome da li će državljanin neke treće zemlje ili lice bez državljanstva dobiti status izbeglice na temelju Direktive 2004/83/EC i protiv koje se više ne mogu koristiti pravni lekovi predviđeni Poglavljem V ove direktive, bez obzira na to da li takav pravni lek ima takvo dejstvo da omogućava podnosiocima zahteva da ostanu u državama članicama o kojima je reč dok se zahtev ne reši, shodno Dodatku III uz ovu direktivu;
- (e) „organ odlučivanja“ je svaki kvazisudski ili upravni organ u državi članici koji je odgovoran za razmatranje zahteva za azil i nadležan za donošenje odluka u prvom stepenu u takvim predmetima, shodno Dodatku I;
- (f) „izbeglica“ je državljanin treće zemlje ili lice bez državljanstva koje ispunjava uslove prema članu 1. Ženevske konvencije, kao što je utvrđeno u Direktivi 2004/83/EC;
- (g) „status izbeglice“ je priznavanje državljanina treće zemlje ili lica bez državljanstva za izbeglicu od strane države članice;
- (h) „maloletnik bez pratnje“ jeste lice mlađe od 18 godina života, koje je stiglo na teritoriju države članice bez pratnje odraslog lica koje je odgovorno za njega, bilo zakonski ili na osnovu običaja, i to sve dok takvo lice efektivno ne preuzme staranje o njemu; to obuhvata i maloletnika koji je ostao bez pratnje roditelja ili staratelja nakon ulaska na teritoriju države članice;
- (i) „predstavnik“ je lice koje zastupa organizaciju koja predstavlja maloletnika bez pratnje kao zakonski staratelj, lice koje zastupa nacionalnu organizaciju koja je nadležna za staranje i dobrobit maloletnih lica, ili bilo koji drugi odgovarajući zastupnik koji je imenovan radi zaštite njegovog najboljeg interesa;
- (j) „ukidanje statusa izbeglice“ jeste odluka nadležnog organa da ukine, okonča ili odbije da obnovi status izbeglice nekog lica u skladu sa Direktivom 2004/83/EC;
- (k) „ostati u državi članici“ znači ostati na teritoriji, uključujući i ostajanje na granici ili u zonama tranzita, države članice u kojoj je podnet ili se razmatra zahtev za azil.

Član 3. Predmet

1. Ova direktiva primenjuje se na sve zahteve za azil podnete na teritoriji uključujući i granicu ili zone tranzita država članica, kao i na ukidanje statusa izbeglice.
2. Ova direktiva se ne primenjuje u slučaju zahteva za diplomatski ili teritorijalni azil, podnetih predstavništvima država članica.
3. Kada države članice koriste ili uvode postupak u kom se zahtevi za azil razmatraju i kao zahtevi na osnovu Ženevske konvencije i kao zahtevi za druge vrste međunarodne zaštite koja se pruža u okolnostima definisanim članom 15. Direktive 2004/83/EC, one primenjuju ovu direktivu u toku čitavog postupka.
4. Takođe, države članice mogu da odluče da primene ovu direktivu u postupcima odlučivanja o zahtevima za bilo koju vrstu međunarodne zaštite.

Član 4. Nadležni organi

1. Države članice određuju organ odlučivanja za sve postupke koji će biti nadležan za odgovarajuće razmatranje zahteva u skladu sa ovom direktivom, a naročito članovima 8(2) i 9. U skladu sa članom 4(4) Propisa (EC) br. 343/2003, zahteve za azil podnete u državi članici vlastima druge države članice koja tamo obavlja imigracionu kontrolu, rešavaće ona država članica na čijoj teritoriji je zahtev podnet.
2. Međutim, države članice mogu da predvide da neki drugi organ bude nadležan za:
 - (a) obradu slučajeva u kojima se razmatra prebacivanje podnosioca zahteva u neku drugu državu u skladu sa pravilima kojima su utvrđeni kriterijumi i mehanizmi za određivanje države koja je nadležna za razmatranje zahteva za azil, dok se transfer ne obavi ili ako je zamoljena država odbila da preuzme nadležnost ili da primi nazad podnosioca zahteva;
 - (b) odlučivanje o zahtevu u svetlu odredaba o bezbednosti zemlje, pod uslovom da organ odlučivanja bude konsultovan pre donošenja odluke u pogledu toga da li podnosilac zahteva ispunjava uslove kao izbeglica na temelju Direktive 2004/83/EC;
 - (c) sprovođenje preliminarnog razmatranja shodno članu 32, pod uslovom da taj organ ima pristup dosijeu podnosioca zahteva koji se odnosi na raniji zahtev;
 - (d) obradu slučajeva u okviru postupaka predviđenih članom 35(1);

- (e) odbijanje izdavanja dozvole za ulazak u zemlju u okviru postupka predviđenog stavovima 3–5 člana 35, shodno uslovima i onako kako je navedenim odredbama predviđeno;
- (f) utvrđivanje činjenice da podnositelj zahteva nastoji da uđe ili je ušao u državu članicu iz sigurne treće države u skladu sa članom 36, shodno uslovima i onako kako je tim članom predviđeno.
3. U onim slučajevima u kojima su nadležni organi određeni u skladu sa stavom 2, države članice staraju se da zaposleni u takvim organima imaju odgovarajuća znanja ili da dobiju neophodnu obuku kako bi mogli da ispune svoje obaveze kada primenjuju odluke ove direktive.

Član 5.
Povoljnije odredbe

Države članice mogu da uvedu ili zadrže povoljnije standarde postupaka za davanje i ukidanje statusa izbeglice, ukoliko su ti standardi u skladu sa ovom direktivom.

POGLAVLJE II
OPŠTA NAČELA I GARANCIJE

Član 6.
Pristup postupku

1. Države članice mogu da traže da zahtevi za azil budu podneti lično i/ili na za to određenom mestu.
2. Države članice će se postarati da svako odraslo lice koje ima poslovnu sposobnost ima pravo da podnese zahtev za azil u svoje sopstveno ime.
3. Države članice mogu da predvide mogućnost da podnositelj zahteva uloži zahtev u ime lica koja izdržava. U takvim slučajevima države članice se staraju da odrasla izdržavana lica daju svoj pristanak za podnošenje zahteva u njihovo ime, a ako to ne učine, da imaju mogućnost podnošenja zahteva u svoje sopstveno ime. Pristanak će biti tražen u trenutku podnošenja zahteva ili najkasnije onda kada se obavlja lično saslušanje tog izdržavanog odraslog lica.
4. Države članice mogu da utvrde u svom nacionalnom zakonodavstvu:
 - (a) slučajeve u kojima maloletnik može da podnese zahtev u svoje sopstveno ime;
 - (b) slučajeve u kojima zahtev maloletnika bez pratnje mora da bude podnet od strane zastupnika, kao što je predviđeno stavom 1(a) člana 17;
 - (c) slučajeve u kojima se podnošenje zahteva za azil smatra i podnošenjem zahteva za azil za svakog neudatog/neoženjenog maloletnika.
5. Države članice staraju se da državni organi kojima će se lica koja žele da podnesu zahtev za azil verovatno obraćati, budu osposobljeni da pouče naznačena lica o tome kako i gde mogu da podnesu takav zahtev i/ili da mogu da zahtevaju od takvih organa da proslede zahtev nadležnom organu.

Član 7.
Pravo da se ostane u državi članici dok se zahtev razmatra

1. Podnosiocima zahteva biće dozvoljeno da ostanu u državi članici, isključivo radi sprovođenja postupka, sve dok organ odlučivanja ne donese odluku u skladu sa postupcima u prvom stepenu utvrđenim u Poglavlju III. To pravo da se ostane, međutim, ne predstavlja pravo na dozvolu boravka.
2. Države članice mogu da naprave izuzetak samo u onim slučajevima u kojima neće dalje razmatrati naknadni zahtev, u skladu sa članovima 32. i 34, ili u slučajevima kada će lice predati ili izručiti, već prema situaciji, bilo drugoj državi članici shodno obavezama u skladu sa evropskim nalogom za hapšenje⁷ ili na neki drugi način, ili trećoj zemlji, ili međunarodnim krivičnim sudovima ili tribunalima.

Član 8.
Uslovi za razmatranje zahteva

1. Bez štete po stav 4(i) člana 23, države članice staraju se o tome da zahtevi za azil ne budu odbijeni niti isključeni iz razmatranja samo zbog toga što nisu bili podneti što je moguće pre.
2. Države članice će obezbediti da odluke organa odlučivanja o zahtevima za azil budu donete nakon odgovarajućeg razmatranja. U tom cilju, države članice staraju se da:

⁷ Okvirna odluka Saveta 2002/584/JHA od 13. juna 2002. godine o evropskim nalogima za hapšenje i postupcima predaje između država članica (OJ L 190, 18. 7. 2002, str. 1).

- (a) zahtevi budu razmatrani i odluke donošene pojedinačno, objektivno i nepristrasno;
- (b) budu pribavljene precizne i ažurne informacije iz različitih izvora, kao što su Visoki komesarijat Ujedinjenih nacija za izbeglice (UNHCR), u vezi sa opštom situacijom koja vlada u državama porekla podnosioca zahteva za azil i, kada je to potrebno, u državama kroz koje su prolazili, i da takva informacija bude stavljena na raspolaganje zaposlenima koji su nadležni za razmatranje zahteva i donošenje odluka;
- (c) zaposleni koji razmatraju zahteve i donose odluke imaju znanja o relevantnim standardima koji se primenjuju u oblasti azila i izbegličkog prava.
3. Državni organi iz Poglavlja V, preko organa odlučivanja ili podnosioca zahteva ili na drugi način, imaju pristup opštim informacijama iz stava 2(b), neophodnim za ispunjavanje svoga posla.
4. Države članice mogu da predvide pravila za prevođenje dokumenata od značaja za razmatranje zahteva.

Član 9.

Uslovi za donošenje odluke od strane organa odlučivanja

1. Države članice staraju se da odluke o zahtevima za azil budu izdate u pisanoj formi.
2. Države članice se takođe staraju da, onda kada je zahtev odbijen, činjenični i pravni razlozi budu navedeni u odluci, a da obaveštenje o tome kako osporiti negativnu odluku bude dato u pisanoj formi. Države članice, međutim, ne moraju da navedu razloge za nedodeljivanje statusa izbeglice u odluci u onim slučajevima u kojima je podnosiocu zahteva dodeljen status koji pruža ista prava i pogodnosti u skladu sa nacionalnim pravom i pravom Zajednice – kao status izbeglice na temelju Direktive 2004/83/EC. U tim slučajevima, države članice će se postarati da razlozi za nedodeljivanje statusa izbeglice budu navedeni u dosijeu podnosioca zahteva i da podnositelj zahteva ima pristup svom dosijeu, ako to zatraži. Takođe, države članice ne moraju da daju obaveštenja o tome kako osporiti negativnu odluku u pisanoj formi u vezi sa odlukom u onim slučajevima u kojima je podnositelj zahteva dobio ta obaveštenja u nekoj od ranijih faza bilo u pisanoj formi ili elektronskim sredstvima dostupnim podnosiocu zahteva.
3. Za potrebe člana 6(3) i kad god je zahtev zasnovan na istim razlozima, države članice mogu da donesu jednu jedinstvenu odluku, kojom su obuhvaćena sva izdržavana lica.

Član 10.

Garancije za podnosioca zahteva za azil

1. U vezi sa postupcima predviđenim u Poglavlju III, države članice postaraće se da svi podnosioci zahteva za azil uživaju sledeće garancije:
- (a) biće obavešteni na jeziku za koji se može osnovano pretpostaviti da ga razumeju o postupku koji treba da bude sproveden i o svojim pravima i obavezama tokom postupka i o mogućim posledicama neispunjavanja svojih obaveza i nesaradnje sa vlastima. Biće takođe obavešteni o roku i o sredstvima koja im stoje na raspolaganju za ispunjavanje obaveze koja se odnosi na podnošenje elemenata iz člana 4. Direktive 2004/83/EC. Ta informacija će im biti data blagovremeno, kako bi mogli da ostvare prava garantovana ovom direktivom i da ispune obaveze utvrđene u članu 11;
- (b) biće im obezbeđene usluge prevodioca za iznošenje svog slučaja pred nadležnim organima kad god je to potrebno. Države članice će smatrati da je neophodno da pruže te usluge barem kada organ odlučivanja pozove podnosioca zahteva radi saslušanja iz članova 12. i 13, a odgovarajuća komunikacija ne može da bude obezbeđena bez takvih usluga. U tom slučaju i u drugim slučajevima kada nadležni organi pozivaju podnosioca zahteva, te usluge biće plaćene državnim sredstvima;
- (c) neće im biti uskraćena mogućnost da stupe u kontakt sa UNHCR-om ili sa bilo kojom drugom organizacijom koja radi u ime UNHCR-a na teritoriji države članice shodno sporazumu sa tom državom članicom;
- (d) biće u razumnom vremenskom roku obavešteni o odluci organa odlučivanja u vezi sa njihovim zahtevom za azil. Ukoliko pravni savetnik ili savetnik iz neke druge oblasti pravno zastupa podnosioca zahteva, države članice mogu da odluče da obaveštenje o odluci daju njemu umesto podnosiocu zahteva za azil;
- (e) biće obavešteni o rezultatu odluke organa odlučivanja na jeziku za koji se može osnovano pretpostaviti da ga razumeju kada im ne pomaže ili ih ne zastupa pravni savetnik ili savetnik iz neke druge oblasti i kada im nije dostupna besplatna pravna pomoć. Informacija koja im se obezbeđuje obuhvatiće i obaveštenje o tome kako mogu da ospore negativnu odluku u skladu sa odredbama člana 9(2).
2. U vezi sa postupcima predviđenim Poglavljem V, države članice staraju se da svi podnosioci zahteva za azil uživaju iste garancije kao one predviđene tačkama (b), (c) i (d) stava 1 ovog člana.

Član 11.

Obaveze podnosioca zahteva za azil

1. Države članice mogu da uvedu obaveze podnosiocima zahteva za azil da sarađuju sa nadležnim organima ukoliko su te obaveze neophodne za obradu zahteva.
2. Konkretno, države članice mogu predvideti da:

- (a) podnosioci zahteva za azil budu obavezni da se prijave nadležnim organima ili da se pred njima lično pojave, bilo bez odlaganja, bilo u neko određeno vreme;
- (b) podnosioci zahteva za azil moraju da predaju dokumenta koja su u njihovom posedu, a koja su od značaja za razmatranje zahteva, kao što su njihovi pasoši;
- (c) podnosioci zahteva za azil budu obavezni da obaveste nadležne organe o svom trenutnom mestu boravka ili adresi i o bilo kojoj njihovoj promeni što je moguće pre. Države članice mogu da predvide da podnosilac zahteva mora da prihvati bilo koje pismeno u svom poslednjem mestu boravka ili na svojoj poslednjoj adresi koju je naveo shodno gore navedenom;
- (d) nadležni organi mogu da pretresu podnosioca zahteva i stvari koje nosi sa sobom;
- (e) nadležni organi mogu da fotografišu podnosioca zahteva;
- (f) nadležni organi mogu da snimaju usmene izjave podnosioca zahteva, pod uslovom da je on o tome prethodno bio obavešten.

Član 12. **Lično saslušanje**

1. Pre nego što organ odlučivanja donese rešenje, podnosilac zahteva za azil dobiće priliku da bude lično saslušan u vezi sa svojim zahtevom za azil od strane lica koje je po domaćem pravu nadležno da obavi takvo saslušanje. Države članice mogu da daju mogućnost da bude lično saslušan i svakom odraslom izdržavanom licu iz člana 6(3). Države članice mogu da utvrde u svom nacionalnom zakonodavstvu slučajeve u kojima će se maloletniku dati mogućnost da bude lično saslušan.
2. Lično saslušanje može da izostane u situaciji kada:
 - (a) organ odlučivanja može da donese pozitivnu odluku na osnovu raspoloživih dokaza; ili
 - (b) nadležni organ je već imao sastanak sa podnosiocem zahteva radi pružanja pomoći tom licu u kompletiranju njegovog zahteva i pružanju bitnih informacija u vezi sa zahtevom, u smislu člana 4(2) Direktive 2004/83/EC; ili
 - (c) organ odlučivanja, na osnovu potpunog razmatranja informacija koje je dao podnosilac zahteva, smatra da je zahtev neosnovan u slučajevima u kojima važe okolnosti iz tačaka (a), (c), (g), (h) i (j) člana 23(4).
3. Lično saslušanje takođe može da izostane i onda kada se osnovano može smatrati da nije izvodljivo, naročito kada je nadležni organ mišljenja da podnosilac zahteva nije u stanju ili nije sposoban da bude saslušan zbog dugotrajnih okolnosti koje su van njegove kontrole. Ukoliko postoji sumnja, države članice mogu da zahtevaju uverenje lekara ili psihologa. U slučajevima u kojima država članica podnosiocu zahteva, ili gde je primenljivo, izdržavanom licu, ne pruži mogućnost da bude lično saslušan shodno ovom stavu, biće učinjeni razumni naponi da se podnosiocu zahteva ili izdržavanom licu omogući da iznesu nove informacije.
4. Izostanak ličnog saslušanja u skladu sa ovim članom neće sprečiti organ odlučivanja da donese odluku o zahtevu za azil.
5. Izostanak ličnog saslušanja shodno tačkama (b) i (c) stava 2 i stavu 3 neće negativno uticati na odluku organa odlučivanja.
6. Bez obzira na član 20(1), države članice, pri odlučivanju o zahtevu za azil, mogu da uzmu u obzir činjenicu da se podnosilac zahteva nije pojavio na ličnom saslušanju, izuzev ako nije imao opravdane razloge za svoje nepojavljivanje.

Član 13. **Uslovi koji se odnose na lično saslušanje**

1. Lično saslušanje obično se odvija bez prisustva članova porodice, osim ako organ odlučivanja ne smatra da je za odgovarajuće razmatranje potrebno da i drugi članovi porodice budu prisutni.
2. Lično saslušanje se odvija pod uslovima kojima se obezbeđuje odgovarajuća poverljivost.
3. Države članice preduzimaju odgovarajuće mere da bi obezbedile da se lična saslušanja obavljaju pod uslovima koji omogućavaju podnosiocima zahteva da iznesu razloge za svoj zahtev na sveobuhvatan način. U tom cilju, države članice će:
 - (a) obezbediti da lice koje obavlja razgovor bude dovoljno stručno kako bi moglo da uvaži lične ili opšte okolnosti u vezi sa zahtevom, uključujući i kulturno poreklo ili ugroženost podnosioca zahteva, u meri u kojoj je to moguće učiniti, i
 - (b) odabrati prevodioca koji može da osigura odgovarajuću komunikaciju između podnosioca zahteva i lica koje obavlja saslušanje. Komunikacija ne mora obavezno da se odvija na jeziku koji podnosilac zahteva za azil smatra najpogodnijim, ukoliko postoji i neki drugi jezik za koji se može osnovano pretpostaviti da bi to lice trebalo da ga razume i na kome može da komunicira.
4. Države članice mogu da utvrde pravila o prisustvu trećih strana na ličnom saslušanju.
5. Ovaj član odnosi se i na sastanak iz stava 2(b) člana 12.

Član 14.

Status izveštaja o ličnom saslušanju u postupku

1. Države članice staraju se da o svakom ličnom saslušanju bude sačinjen pisani izveštaj, koji će sadržavati barem najbitnije informacije o zahtevu, onako kako ih je izneo podnosilac zahteva, u smislu člana 4(2) Direktive 2004/83/EC.
2. Države članice se takođe staraju da podnosioci zahteva dobiju blagovremeni pristup izveštaju o ličnom saslušanju. Kada se pristup odobrava samo nakon odluke organa odlučivanja, države članice staraju se da taj pristup bude omogućen čim to bude neophodno, da bi se omogućila priprema i ulaganje žalbe u propisanom roku.
3. Države članice mogu da zahtevaju da se podnosilac zahteva saglasi sa sadržajem izveštaja o ličnom saslušanju.
Kada podnosilac zahteva odbije da se saglasi sa sadržajem izveštaja, u dosije podnosioca zahteva unose se razlozi za to odbijanje.
Odbijanje podnosioca zahteva da se saglasi sa sadržajem izveštaja neće sprečiti organ odlučivanja da donese rešenje o njegovom zahtevu.
4. Ovaj član odnosi se i na sastanak iz stava 2(b) člana 12.

Član 15.

Pravo na pravnu pomoć i zastupanje

1. Države članice dozvoliće podnosiocima zahteva za azil mogućnost da se, o njihovom sopstvenom trošku, na delotvoran način konsultuju sa pravnim savetnikom ili savetnikom iz neke druge oblasti, priznatim ili dozvoljenim kao takvim prema nacionalnom pravu, u vezi sa pitanjima koja se odnose na njihove zahteve za azil.
2. U slučaju negativne odluke organa odlučivanja, države članice se staraju da bude dodeljena besplatna pravna pomoć i/ili zastupanje, na zahtev, shodno odredbama stava 3.
3. Države članice mogu da predvide svojim nacionalnim zakonodavstvom da se besplatna pravna pomoć i/ili zastupanje dodeljuje:
 - (a) samo za postupke pred sudom ili tribunalom u skladu sa Poglavljem V, ali ne i za bilo koje dalje žalbe ili revizije predviđene prema nacionalnom zakonodavstvu, uključujući i ponovni pretres po žalbi nakon dalje žalbe ili revizije; i/ili
 - (b) samo onim licima koja nemaju dovoljno sredstava; i/ili
 - (c) samo pravnim savetnicima ili savetnicima iz drugih oblasti koji su nacionalnim pravom posebno određeni da pomažu i/ili zastupaju podnosiocima zahteva za azil; i/ili
 - (d) samo ako se pretpostavlja da će žalba ili revizija biti uspešna.Države članice se staraju da pravna pomoć i/ili zastupanje dodeljeno shodno tački (d) ne bude proizvoljno ograničavano.
4. Države članice mogu da utvrde pravila koja se odnose na načine za podnošenje i obradu zahteva za pravnu pomoć i/ili zastupanje.
5. Države članice mogu takođe da:
 - (a) uvedu novčana i/ili vremenska ograničenja za pružanje besplatne pravne pomoći i/ili zastupanje, pod uslovom da takva ograničenja ne limitiraju pristup pravnoj pomoći i/ili zastupanju na proizvoljan način, i
 - (b) predvide da, što se tiče honorara i drugih troškova, podnosioci zahteva nemaju povoljniji tretman od tretmana koji se u načelu daje njihovim državljanima u stvarima koje se odnose na pravnu pomoć.
6. Države članice mogu da zahtevaju da im bude isplaćena nadoknada, u celini ili delimično, svih izdataka koje su imale, ako se i kada finansijska situacija podnosioca zahteva značajno popravi ili ako je odluka da se dodele takva davanja doneta na osnovu lažnih informacija koje je dao podnosilac zahteva.

Član 16.

Obim pravne pomoći i zastupanja

1. Države članice staraju se da pravni savetnik ili savetnik iz neke druge oblasti, priznat ili dozvoljen kao takav prema nacionalnom pravu, koji pruža pomoć ili zastupa podnosioca zahteva za azil pod uslovima utvrđenim nacionalnim pravom, uživa pristup onim informacijama iz dosijea podnosioca zahteva koje podležu razmatranju od strane organa iz Poglavlja V, ukoliko su te informacije od značaja za razmatranje zahteva.
Države članice mogu da naprave izuzetak u onim slučajevima u kojima bi obelodanjivanje informacija ili izvora predstavljalo ugrožavanje bezbednosti zemlje, bezbednosti organizacija ili lica (jednog ili više) koja su pružila informaciju ili bezbednost lica (jednog ili više) na koje se informacija odnosi ili u slučaju u kome bi time bili ugroženi interesi istrage u vezi sa razmatranjem zahteva za azil od strane nadležnih organa država članica ili međunarodni odnosi država članica. U tim slučajevima, pristup informacijama ili izvorima o kojima je reč biće omogućen organima iz Poglavlja V, osim kada je takav pristup sprečen iz razloga bezbednosti zemlje.

2. Države članice se staraju da pravni savetnik ili savetnik iz neke druge oblasti koji pruža pomoć ili zastupa podnosioca zahteva za azil ima pristup zatvorenim područjima, kao što su pritvorski objekti i tranzitne zone, radi konsultacija sa tim podnosiocem zahteva. Države članice mogu da ograniče mogućnost posete podnosiocima zahteva u zatvorenim područjima samo onda kada je takvo ograničenje, na osnovu nacionalnog zakonodavstva, objektivno neophodno zbog bezbednosti, javnog reda ili administrativnog upravljanja tim područjem, ili da bi osigurale efikasno razmatranje zahteva, pod uslovom da pristup za pravnog savetnika ili savetnika iz neke druge oblasti nije ozbiljno ograničen ili onemogućen na taj način.

3. Države članice mogu da utvrde pravila kojima se uređuje prisustvo pravnih savetnika ili savetnika iz neke druge oblasti na svim saslušanjima u postupku, bez štete po ovaj član ili stav 1(b) člana 17.

4. Države članice mogu da predvide da podnosiocu zahteva bude dozvoljeno da povede sa sobom na lično saslušanje pravnog savetnika ili savetnika iz neke druge oblasti, priznatog ili dozvoljenog kao takvog prema nacionalnom pravu.

Države članice mogu da zahtevaju da ličnom saslušanju prisustvuje podnosilac zahteva, iako njega zastupa takav pravni savetnik ili savetnik iz neke druge oblasti pod uslovima utvrđenim nacionalnim pravom i mogu da zahtevaju da podnosilac zahteva lično odgovara na postavljena pitanja.

Odsustvo pravnog savetnika ili savetnika iz neke druge oblasti neće sprečiti nadležni organ da obavi lično saslušanje podnosioca zahteva.

Član 17.

Garancije za maloletnike bez pratnje

1. U vezi sa svim postupcima predviđenim ovom direktivom i bez štete po odredbe članova 12. i 14, države članice će:

(a) što je moguće pre preduzeti mere kako bi obezbedile da zastupnik zastupa i/ili pomaže maloletniku bez pratnje u vezi sa razmatranjem zahteva. Taj zastupnik može da bude i predstavnik iz člana 19. Direktive 2003/9/EC od 27. januara 2003. godine, kojim su utvrđeni minimalni standardi za prijem tražilaca azila⁸, i

(b) obezbediti da zastupniku bude pružena prilika da obavesti maloletnika bez pratnje o značenju i mogućim posledicama ličnog saslušanja i, ako je potrebno, o tome kako da se pripremi za lično saslušanje. Države članice će omogućiti zastupniku da prisustvuje tom saslušanju i da postavlja pitanja ili daje komentare, u okvirima koje postavlja lice koje obavlja saslušanje.

Države članice mogu da zahtevaju da ličnom saslušanju prisustvuje maloletnik bez pratnje, iako je prisutan zastupnik.

2. Države članice ne moraju da imenuju zastupnika u onim slučajevima u kojima maloletnik bez pratnje:

(a) po svoj prilici će postati punoletan pre donošenja prvostepene odluke; ili

(b) može, besplatno, da koristi pravnog savetnika ili savetnika iz neke druge oblasti, priznatog kao takvog prema nacionalnom pravu, za izvršavanje dužnosti dodeljenih zastupniku kako je navedeno u prethodnom tekstu; ili

(c) oženjen je/udata je ili je bio/la oženjen/udata.

3. Države članice ne moraju, u skladu sa zakonima i propisima koji su na snazi 1. decembra 2005. godine, da imenuju zastupnika u slučajevima u kojima maloletnik bez pratnje ima 16 ili više godina života, osim ako on nije sposoban da iznese svoj zahtev bez zastupnika.

4. Države članice staraju se da:

(a) ako maloletnik bez pratnje ima lično saslušanje u vezi sa svojim zahtevom za azil kao što je navedeno u članovima 12, 13. i 14, to saslušanje obavi lice koje ima neophodna znanja o posebnim potrebama maloletnika, i

(b) službeno lice sa neophodnim znanjima o posebnim potrebama maloletnika pripremi odluku organa odlučivanja o zahtevu maloletnika bez pratnje.

5. Države članice mogu da koriste lekarske preglede da bi utvrdile starost maloletnika bez pratnje u okviru razmatranja zahteva za azil. U slučajevima u kojima se koriste lekarski pregledi, države članice će se postarati da:

(a) maloletnici bez pratnje budu obavešteni pre razmatranja njihovog zahteva za azil, a na jeziku za koji se osnovano može pretpostaviti da bi trebalo da ga razumeju, o mogućnosti da njihova starost bude utvrđena lekarskim pregledom. To će obuhvatiti i informaciju o načinu pregleda i mogućim posledicama rezultata lekarskog pregleda po razmatranje zahteva za azil, kao i o posledicama odbijanja maloletnika bez pratnje da se podvrgne lekarskom pregledu;

(b) maloletnici bez pratnje i/ili njihovi zastupnici pristanu na obavljanje pregleda radi utvrđivanja starosti dotičnih maloletnika;

(c) odluka da se odbije zahtev za azil maloletnika bez pratnje koji je odbio da se podvrgne tom lekarskom pregledu, ne bude zasnovana isključivo na tom odbijanju.

Činjenica da je maloletnik bez pratnje odbio da se podvrgne takvom lekarskom pregledu neće sprečiti organ odlučivanja da donese odluku o zahtevu za azil.

6. Glavno načelo kojim će se države članice rukovoditi u primeni ovog člana jeste najbolji interes deteta.

⁸ OJ L 31, 6. 2. 2003, str. 18.

Član 18.

Pritvor

1. Države članice neće zadržati neko lice u pritvoru samo zbog toga što je podnositelj zahteva za azil.
2. Kada se podnositelj zahteva za azil zadrži u pritvoru, države članice se staraju o tome da je izvesna mogućnost brze sudske revizije.

Član 19.

Postupak u slučaju povlačenja zahteva

1. Ukoliko države članice predvide mogućnost eksplicitnog povlačenja zahteva u skladu sa nacionalnim pravom, kada podnositelj zahteva za azil eksplicitno povuče svoj zahtev za azil, države članice se zalažu da organ odlučivanja donese rešenje ili o obustavi razmatranja ili o odbijanju zahteva.
2. Države članice takođe mogu da odluče da organ odlučivanja može da donese odluku o obustavi razmatranja bez donošenja rešenja. U tom slučaju, države članice se staraju o tome da organ odlučivanja unese zabeležku u dosije tog podnosioca zahteva.

Član 20.

Postupak u slučaju implicitnog povlačenja ili odustajanja od zahteva

1. Kada postoji osnovan razlog da se smatra da je podnositelj zahteva za azil implicitno povukao ili odustao od svog zahteva za azil, države članice se zalažu da organ odlučivanja donese rešenje ili o obustavi razmatranja ili o odbijanju zahteva na osnovu toga što podnositelj zahteva nije uspostavio pravo na status izbeglice u skladu sa Direktivom 2004/83/EC. Države članice mogu da pretpostave da je podnositelj zahteva implicitno povukao ili odustao od svog zahteva za azil naročito kada se utvrdi da:
 - (a) nije odgovorio na zahteve da pruži informacije bitne za svoj zahtev u smislu člana 4. Direktive 2004/83/EC ili se nije pojavio na ličnom saslušanju kako je predviđeno članovima 12, 13. i 14, osim ako podnositelj zahteva ne pokaže u razumnom vremenskom roku da je propustio da to učini zbog okolnosti koje su bile izvan njegove kontrole, i
 - (b) pobjegao je ili napustio bez dozvole mesto gde je živio ili gde je bio zadržan, a da nije kontaktirao nadležni organ u razumnom vremenskom roku, ili nije u razumnom vremenskom roku ispunio dužnosti vezane za javljanje ili druge obaveze u pogledu komunikacije.Za potrebe primene tih odredaba, države članice mogu da utvrde rokove ili smernice.
2. Države članice staraju se da podnositelj zahteva koji se ponovo javi nadležnom organu nakon donošenja odluke o obustavi postupka iz stava 1 ovog člana, ima pravo da zahteva da njegov slučaj bude ponovo pokrenut, osim ako je zahtev razmatran u skladu sa članovima 32. i 34. Države članice mogu da utvrde vremenski rok nakon koga slučaj tog podnosioca zahteva više ne može da bude ponovo otvoren. Države članice se takođe staraju da takvo lice ne bude uklonjeno suprotno načelu zabrane vraćanja ili proterivanja. Države članice mogu da dozvole da organ odlučivanja nastavi sa razmatranjem od faze u kojoj je ono bilo prekinuto.

Član 21.

Uloga UNHCR-a

1. Država članica će omogućiti UNHCR-u da:
 - (a) ima pristup podnosiocima zahteva za azil, uključujući i one u pritvoru i u tranzitnim zonama aerodroma ili luka;
 - (b) ima pristup informacijama o pojedinačnim zahtevima za azil, toku postupka i o odlukama koje su donete, pod uslovom da podnositelj zahteva pristane na to;
 - (c) iznese svoja mišljenja, u vršenju svojih nadzornih nadležnosti prema članu 35. Ženevske konvencije, bilo kom nadležnom organu u vezi sa pojedinačnim zahtevima za azil u bilo kojoj fazi postupka.
2. Stav 1 se odnosi i na organizaciju koja radi na teritoriji države članice o kojoj je reč u ime UNHCR-a shodno sporazumu sa tom državom članicom.

Član 22.

Prikupljanje informacija o pojedinačnim slučajevima

Za potrebe razmatranja pojedinačnih slučajeva, države članice neće:

- (a) neposredno otkrivati informacije o pojedinačnim zahtevima za azil, ili činjenicu da je zahtev podnet, navodnom akteru (navodnim akterima) progona tog podnosioca zahteva za azil, i
- (b) pribavljati bilo kakve informacije od navodnog aktera (navodnih aktera) progona na način koji bi uslovio da takav akter (akteri) bude neposredno obavešten o tome da je zahtev uložen od strane podnosioca zahteva o kome je reč i ugrozio fizički integritet podnosioca zahteva i lica koja on izdržava, ili slobodu i bezbednost članova njegove porodice koji još uvek žive u državi porekla.

POGLAVLJE III PRVOSTEPENI POSTUPAK

ODELJAK I

Član 23. Postupak razmatranja

1. Države članice obrađuju zahteve za azil u postupku razmatranja u skladu sa osnovnim načelima i garancijama iz Poglavlja II.
2. Države članice zalažu se da takav postupak bude završen što je moguće pre, bez štete po odgovarajuće i potpuno razmatranje. Države članice se staraju da, u situaciji kada odluka ne može da se donese u roku od šest meseci, dotični podnosilac zahteva:
 - (a) bude obavešten o odlaganju, ili
 - (b) dobije, na svoj zahtev, obaveštenje o vremenskom roku u kome se može očekivati da odluka o njegovom zahtevu bude doneta. Takvo obaveštenje neće predstavljati obavezu za državu članicu prema podnosiocu zahteva o kome je reč da donese odluku u tom vremenskom roku.
3. Države članice mogu da odrede prioritete ili da ubrzaju svako razmatranje u skladu sa osnovnim načelima i garancijama iz Poglavlja II, uključujući i one slučajeve u kojima je zahtev verovatno osnovan ili u kojima podnosilac zahteva ima posebne potrebe.
4. Države članice takođe mogu da predvide da postupak razmatranja u skladu sa osnovnim načelima i garancijama iz Poglavlja II dobije prioritet ili da bude ubrzan ako:
 - (a) podnosilac zahteva, pri podnošenju svog zahteva i iznošenju činjenica, pokrenuo je samo pitanja koja nisu od značaja, ili koja su od minimalnog značaja za razmatranje toga da li on ispunjava uslove kao izbeglica na temelju Direktive 2004/83/EC; ili
 - (b) podnosilac zahteva očigledno ne ispunjava uslove kao izbeglica ili za status izbeglice u državi članici shodno Direktivi 2004/83/EC; ili
 - (c) zahtev za azil smatra se neosnovanim:
 - (i) zato što je podnosilac zahteva iz sigurne države porekla u smislu članova 29, 30. i 31, ili
 - (ii) zato što se država koja nije država članica, smatra sigurnom trećom državom za podnosioca zahteva, bez štete po član 28(1); ili
 - (d) podnosilac zahteva obmanuo je državne organe iznošenjem lažnih informacija ili dokumenata, ili uskraćivanjem informacija ili dokumenata od značaja u vezi sa svojim identitetom i/ili državljanstvom, koji su mogli da imaju negativan uticaj na odluku; ili
 - (e) podnosilac zahteva podneo je još jedan zahtev za azil u kome je naveo druge lične podatke; ili
 - (f) podnosilac zahteva nije dao informacije na osnovu kojih se sa razumnom merom izvesnosti može ustanoviti njegov identitet ili državljanstvo, ili ako postoji verovatnoća da je, u lošoj veri, uništio ili bacio ličnu ili putnu ispravu koja bi pomogla da se utvrdi njegov identitet ili državljanstvo; ili
 - (g) podnosilac zahteva izneo je nedosledne, kontradiktorne, malo verovatne ili nedovoljne navode koji njegov zahtev čine očigledno neuverljivim kada je u pitanju njegova izloženost progону iz Direktive 2004/83/EC; ili
 - (h) podnosilac zahteva uložio je naknadni zahtev koji ne sadrži bilo kakve značajne nove elemente u vezi sa njegovom konkretnom situacijom ili situacijom u njegovoj državi porekla; ili
 - (i) podnosilac zahteva nije podneo svoj zahtev ranije, bez opravdanog razloga, iako je imao prilike da to učini; ili
 - (j) podnosilac zahteva ulaže zahtev samo da bi odložio ili osujetio sprovođenje neke ranije odluke ili odluke koja treba vrlo brzo da bude doneta, a koja bi imala za posledicu njegovo uklanjanje; ili
 - (k) podnosilac zahteva nije ispunio obaveze iz stavova 1 i 2 člana 4. Direktive 2004/83/EC ili iz tačaka (a) i (b) člana 11(2) i člana 20(1) ove direktive, bez opravdanog razloga; ili
 - (l) podnosilac zahteva ušao je na teritoriju države članice na nezakonit način ili je na nezakonit način produžio svoj boravak i, bez opravdanog razloga, nije se javio državnim organima i/ili podneo zahtev za azil što je moguće pre, s obzirom na okolnosti svoga ulaska; ili

(m) podnosilac zahteva predstavlja opasnost po bezbednost zemlje ili javni red države članice, ili je podnosilac zahteva bio prinudno proteran iz zemlje zbog ozbiljnih razloga javne bezbednosti i javnog reda u skladu sa nacionalnim pravom; ili

(n) podnosilac zahteva odbija da ispuni obavezu davanja otisaka prstiju u skladu sa relevantnim zakonodavstvom Zajednice i/ili nacionalnim zakonodavstvom; ili

(o) zahtev je podnet od strane maloletnika koji nije u braku, a na koga se odnosi stav 4(c) člana 6, nakon što je zahtev jednog ili oba roditelja, koji su odgovorni za tog maloletnika, prethodno odbijen, a nisu izneti nikakvi novi elementi od značaja u pogledu njegove konkretne situacije ili situacije u njegovoj državi porekla.

Član 24. Posebni postupci

1. Države članice mogu da predvide sledeće posebne postupke koji odstupaju od osnovnih načela i garancija iz Poglavlja II:

(a) preliminarno razmatranje za potrebe obrade slučaja koji se razmatraju u okviru predviđenom Odeljkom IV, i
(b) postupke za potrebe obrade slučaja koji se razmatraju u okviru predviđenom Odeljkom V.

2. Države članice mogu da predvide odstupanje i u vezi sa Odeljkom VI.

ODELJAK II

Član 25. Neprihvatljivi zahtevi

1. Pored slučaja u kojima se zahtev ne razmatra u skladu sa Propisom (EC) br. 343/2003, države članice nisu obavezne da ispituju da li podnosilac zahteva ispunjava uslove kao izbeglica u skladu sa Direktivom 2004/83/EC ni u slučajevima u kojima se zahtev smatra neprihvatljivim shodno ovom članu.

2. Države članice zahtev za azil mogu da smatraju neprihvatljivim shodno ovom članu ako:

(a) neka druga država članica dala je status izbeglice;

(b) zemlja koja nije država članica smatra se prvom zemljom azila za podnosioca zahteva shodno članu 26;

(c) zemlja koja nije država članica smatra se sigurnom trećom državom za podnosioca zahteva shodno članu 27;

(d) podnosiocu zahteva dozvoljeno je da ostane u državi članici o kojoj je reč po nekom drugom osnovu i kao posledica toga on je dobio status koji je jednak po pravima i pogodnostima statusu izbeglice na temelju Direktive 2004/83/EC;

(e) podnosiocu zahteva dozvoljeno je da ostane na teritoriji države članice o kojoj je reč po nekom drugom osnovu kojim je zaštićen od proterivanja i vraćanja u očekivanju ishoda postupka za utvrđivanje statusa shodno tački (d);

(f) podnosilac molbe podneo je identičan zahtev nakon pravosnažne odluke;

(g) izdržavano lice podnosioca zahteva uloži zahtev, nakon što je, u skladu sa članom 6(3), pristalo da njegov slučaj bude deo zahteva podnetog u njegovo ime, a nema nikakvih činjenica koje se odnose na situaciju tog izdržavanog lica koje opravdavaju podnošenje odvojenog zahteva.

Član 26. Koncept prve zemlje azila

Zemlja se može smatrati prvom zemljom azila za određenog podnosioca zahteva za azil ukoliko:

(a) priznat je u toj zemlji kao izbeglica i još uvek može da koristi tu zaštitu, ili

(b) na neki drugi način uživa dovoljnu zaštitu u toj zemlji, uključujući i na osnovu načela zabrane vraćanja ili proterivanja;

pod uslovom da bude ponovo primljen u tu zemlju.

U primeni koncepta prve zemlje azila na konkretne okolnosti podnosioca zahteva za azil države članice mogu da uzmu u obzir član 27(1).

Član 27. Koncept sigurne treće države

1. Države članice mogu da primenjuju koncept sigurne treće države samo onda kada se nadležni organi uvere da će se u trećoj državi o kojoj je reč sa licem koje traži azil postupati u skladu sa sledećim načelima:

(a) život i sloboda nisu ugroženi zbog rase, vere, nacionalnosti, pripadnosti određenoj društvenoj grupi ili političkog mišljenja;

(b) poštuje se načelo zabrane vraćanja ili proterivanja u skladu sa Ženevskom konvencijom;

(c) poštuje se zabrana uklanjanja, kojom bi bilo prekršeno pravo na slobodu od mučenja i okrutnog, nečovečnog ili ponižavajućeg postupanja utvrđeno međunarodnim pravom;

(d) postoji mogućnost da se zatraži status izbeglice i, ako se utvrdi da je lice izbeglica, da ta osoba dobije zaštitu u skladu sa Ženevskom konvencijom.

2. Primena koncepta sigurne treće države podleže pravilima utvrđenim nacionalnim zakonodavstvom, uključujući i:

(a) pravila kojima se zahteva postojanje veze između lica koje traži azil i treće države o kojoj je reč na osnovu koje bi bilo logično da ta osoba ode u tu zemlju;

(b) pravila o metodologiji koju nadležni organi koriste da bi se uverili da koncept sigurne treće države može da bude primenjen na određenu zemlju ili na određenog podnosioca zahteva. Takva metodologija obuhvata razmatranje u svakom pojedinačnom slučaju sigurnosti države za određenog podnosioca zahteva i/ili nacionalno određivanje zemalja koje se smatraju u načelu sigurnim;

(c) pravila u skladu sa međunarodnim pravom, kojima se dozvoljava pojedinačno razmatranje da li je treća država o kojoj je reč sigurna za određenog podnosioca zahteva, a koja, kao minimum, omogućavaju podnosiocu zahteva da ospori primenu koncepta sigurne treće države na osnovu toga što će biti izložen mučenju, okrutnom, nečovečnom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju.

3. Kada primenjuju odluku isključivo na osnovu ovog člana, države članice će:

(a) obavestiti podnosioca zahteva o tome, i

(b) dati mu dokument kojim se vlasti treće države obaveštavaju, na jeziku te zemlje, da zahtev nije razmotren u odnosu na bitne činjenice.

4. Kada treća država ne dozvoli podnosiocu zahteva za azil da uđe na njenu teritoriju, države članice staraju se da bude omogućen pristup postupku u skladu sa osnovnim načelima i garancijama navedenim u Poglavlju II.

5. Države članice periodično izveštavaju Komisiju o zemljama na koje se ovaj koncept primenjuje u skladu sa odredbama ovog člana.

ODELJAK III

Član 28.

Neosnovani zahtevi

1. Bez štete po članove 19. i 20, države članice zahtev za azil mogu da smatraju neosnovanim samo ako je organ odlučivanja ustanovio da podnosilac zahteva nije ispunio uslove za dobijanje statusa izbeglice shodno Direktivi 2004/83/EC.

2. U slučajevima navedenim u stavu 4(b) člana 23. i u slučajevima neosnovanih zahteva za azil u kojima važi bilo koja od okolnosti nabrojanih u tačkama (a) i (c) do (o) člana 23(4), države članice mogu zahtev da smatraju i očigledno neosnovanim, kada je on definisan kao takav u nacionalnom zakonodavstvu.

Član 29.

Minimalna zajednička lista trećih zemalja koje se smatraju sigurnim državama porekla

1. Savet usvaja, odlučujući kvalifikovanom većinom na predlog Komisije i nakon konsultacija sa Evropskim parlamentom, minimalnu zajedničku listu trećih zemalja koje se smatraju sigurnim državama porekla od strane država članica u skladu sa Aneksom II.

2. Savet može da, odlučujući kvalifikovanom većinom na predlog Komisije i nakon konsultacija sa Evropskim parlamentom, izmeni i dopuni minimalnu zajedničku listu, tako što će dodati ili ukloniti treće države, u skladu sa Aneksom II. Komisija će razmotriti svaki zahtev koji je podneo Savet ili država članica za podnošenje predloga za izmenu i dopunu minimalne zajedničke liste.

3. Pri iznošenju svog predloga u skladu sa stavovima 1 ili 2, Komisija će koristiti informacije iz država članica, svoje sopstvene informacije i, kada je to neophodno, informacije UNHCR-a, Saveta Evrope i drugih relevantnih međunarodnih organizacija.

4. Kada Savet zatraži od Komisije da podnese predlog za uklanjanje neke treće države sa minimalne zajedničke liste, obaveza država članica shodno članu 31(2) u pogledu te treće države obustavlja se počev od prvog dana nakon odluke Saveta kojom se zahteva takvo podnošenje predloga.

5. Kada država članica zatraži od Komisije da Savetu podnese predlog za uklanjanje neke treće države sa minimalne zajedničke liste, ta država članica obaveštava Savet u pisanoj formi o zahtevu koji je podnet Komisiji. Obaveza te države članice shodno članu 31(2) obustavlja se u odnosu na ovu treću državu počev od prvog dana nakon što je Savetu upućeno obaveštenje.

6. Evropski parlament se obaveštava o obustavama u skladu sa stavovima 4 i 5.

7. Obustave prema stavovima 4 i 5 prestaju nakon tri meseca, osim ako Komisija ne iznese predlog pre kraja tog perioda da se ta treća država povuče sa minimalne zajedničke liste. Obustave će u svakom slučaju prestati u onim slučajevima u kojima Savet odbije predlog Komisije da povuče tu treću zemlju sa liste.

8. Na zahtev Saveta, Komisija podnosi izveštaj Evropskom parlamentu i Savetu o tome da li je situacija u nekoj zemlji na minimalnoj zajedničkoj listi još uvek u skladu sa Aneksom II. Pri iznošenju svog izveštaja, Komisija može da iznese preporuke ili predloge koje smatra odgovarajućim.

Član 30.

Nacionalno određivanje trećih zemalja kao sigurnih država porekla

1. Bez štete po član 29, države članice mogu da zadrže ili uvedu zakonske propise kojima se dozvoljava, u skladu sa Aneksom II, da se na nivou države odrede treće zemlje koje nisu na minimalnoj zajedničkoj listi kao sigurne države porekla za potrebe razmatranja zahteva za azil. Ovo može da obuhvati i određivanje dela zemlje kao sigurnog, onda kada su uslovi iz Aneksa II ispunjeni u vezi sa tim delom.

2. Odstupajući od stava 1, države članice mogu da zadrže zakonske propise koji su bili na snazi 1. decembra 2005. godine, kojima se dozvoljava da se na nivou države odrede treće zemlje koje nisu na minimalnoj zajedničkoj listi kao sigurne države porekla za potrebe razmatranja zahteva za azil, u onim slučajevima u kojima su se uverile da lica u trećim zemljama o kojima je reč nisu, u načelu, podvrgnuta ni:

(a) progonu prema definiciji iz člana 9. Direktive 2004/83/EC, niti

(b) mučenju ili nečovečnom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju.

3. Države članice takođe mogu da zadrže zakonske propise koji su bili na snazi 1. decembra 2005. godine, kojima se dozvoljava da se na nivou države odredi deo neke zemlje kao siguran, ili zemlja ili deo zemlje kao siguran za određenu grupu lica u toj zemlji u onim slučajevima u kojima su uslovi iz stava 2 ispunjeni u odnosu na taj deo ili tu grupu.

4. U ocenjivanju činjenice da li je neka zemlja sigurna država porekla u skladu sa stavovima 2 i 3, države članice vode računa o pravnoj situaciji, primenjivanju zakona i opštoj političkoj situaciji u trećoj državi o kojoj je reč.

5. Ocena toga da li je neka zemlja sigurna država porekla u skladu sa ovim članom zasniva se na više izvora informacija, uključujući posebno informacije dobijene od drugih država članica, UNHCR-a, Saveta Evrope i drugih relevantnih međunarodnih organizacija.

6. Države članice obaveštavaju Komisiju o državama koje su određene kao sigurne države porekla u skladu sa ovim članom.

Član 31.

Koncept sigurne države porekla

1. Treća zemlja koja je određena kao sigurna država porekla u skladu sa članom 29. ili članom 30. može, nakon pojedinačnog razmatranja zahteva, da se smatra sigurnom državom porekla za određenog podnosioca zahteva samo ako:

(a) on ima državljanstvo te zemlje, ili

(b) on je lice bez državljanstva, a ranije je boravio u toj zemlji; a nije izneo nikakve ozbiljne razloge na osnovu kojih bi se smatralo da ta zemlja nije sigurna država porekla u njegovoj konkretnoj situaciji i u smislu njegovog ispunjavanja uslova kao izbeglice u skladu sa Direktivom 2004/83/EC.

2. Države članice, u skladu sa stavom 1, smatraće zahtev za azil neosnovanim u onim slučajevima u kojima je treća zemlja određena sigurnom shodno članu 29.

3. Države članice će u svom nacionalnom zakonodavstvu utvrditi dodatna pravila i načine za primenu koncepta sigurne države porekla.

ODELJAK IV

Član 32.

Naknadni zahtev

1. U slučajevima u kojima lice koje je podnelo zahtev za azil u državi članici iznosi dalje navode ili podnosi naknadni zahtev u istoj državi članici, ta država članica može da razmotri te dalje navode ili elemente naknadnog zahteva u okviru razmatranja ranijeg zahteva ili u okviru razmatranja odluke u vezi sa revizijom ili žalbom – ukoliko nadležni organi mogu da uzmu u obzir i razmotre sve elemente koji su u osnovi daljih izjava ili naknadnog zahteva za azil u ovom okviru.

2. Dalje, države članice mogu da primene poseban postupak iz stava 3 u onim slučajevima u kojima lice podnese naknadni zahtev za azil:

(a) nakon što je ta osoba povukla ili odustala od svog ranijeg zahteva na temelju članova 19. i 20;

(b) nakon što je doneta odluka o ranijem zahtevu.

Države članice mogu takođe da donesu odluku da taj postupak primene tek posle donošenja pravosnažne odluke.

3. Naknadni zahtev za azil prvo podleže preliminarnom razmatranju radi utvrđivanja da li su se, nakon povlačenja ranijeg zahteva ili nakon donošenja odluke iz stava 2(b) ovog člana o tom zahtevu, pojavili novi elementi ili nalazi koji se odnose na razmatranje činjenice da li podnosilac zahteva ispunjava uslove kao izbeglica u skladu sa Direktivom 2004/83/EC ili da li ih je podnosilac zahteva sam izneo.

4. Ako se, nakon preliminarnog razmatranja iz stava 3 ovog člana, pojave novi elementi ili nalazi ili ako ih iznese podnosilac zahteva, koji znatno povećavaju verovatnoću da podnosilac zahteva ispuni uslove kao izbeglica u skladu sa Direktivom 2004/83/EC, zahtev se dalje razmatra u skladu sa Poglavljem II.

5. Države članice mogu, u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom, dalje da razmatraju naknadni zahtev u onim slučajevima u kojima postoje drugi razlozi zbog kojih postupak mora da bude ponovo otvoren.

6. Države članice mogu da odluče o tome da dalje razmatraju zahtev samo ukoliko podnosilac zahteva o kome je reč, bez svoje krivice, nije mogao da potvrdi situacije predviđene stavovima 3, 4 i 5 ovog člana u ranijem postupku, naročito ostvarivanjem svog prava na delotvoran pravni lek shodno članu 39.

7. Postupak iz ovog člana može da se primeni i u slučaju izdržavanog lica koje podnosi zahtev nakon što je, u skladu sa članom 6(3), dalo svoj pristanak da njegov slučaj bude deo zahteva koji je podnet u njegovo ime. U tom slučaju, preliminarno razmatranje iz stava 3 ovog člana sastojaće se od razmatranja toga da li postoje činjenice u vezi sa situacijom tog izdržavanog lica koje opravdavaju odvojeni zahtev.

Član 33.

Nepojavljivanje

Države članice mogu da zadrže ili usvoje postupak predviđen članom 32. u slučaju da je zahtev za azil podnet kasnije od strane podnosioca zahteva, koji nije, bilo namerno ili zbog grubog nemara, otišao u prihvatni centar ili se nije pojavio pred nadležnim organima u utvrđeno vreme.

Član 34.

Pravila o postupku

1. Države članice staraju se da podnosioci zahteva za azil čiji zahtev podleže preliminarnom razmatranju shodno članu 32. uživaju garancije predviđene članom 10(1).

2. Države članice mogu da propišu pravila o preliminarnom razmatranju shodno članu 32, u nacionalnom pravu. Tim pravilima, između ostalog, može da se:

(a) uvede obaveza za podnosioca zahteva o kome je reč da navede činjenice i podnese dokaze koji opravdavaju novi postupak;

(b) zahteva da podnosilac zahteva o kome je reč dostavi nove informacije u određenom roku od trenutka kad je dobio takve informacije;

(c) dozvoli da preliminarno razmatranje bude sprovedeno isključivo na osnovu pisanih podnesaka, bez ličnog saslušanja.

Tim uslovima, podnosiocima zahteva za azil ne sme se onemogućiti pristup novom postupku, odnosno oni ne smeju da imaju za posledicu efektivno poništavanje ili ozbiljno ograničavanje tog pristupa.

3. Države članice se takođe staraju da:

(a) podnosilac zahteva bude na odgovarajući način obavešten o ishodu preliminarnog razmatranja i, u slučaju da zahtev neće biti dalje razmatran, o razlozima za to i o mogućnostima podnošenja žalbe ili traženja revizije odluke;

(b) organ odlučivanja, ako je u pitanju neka od situacija iz člana 32(2), što je moguće pre dalje razmatra naknadni zahtev u skladu sa odredbama Poglavlja II.

ODELJAK V

Član 35.

Postupak na granici

1. Države članice mogu da predvide postupke u skladu sa osnovnim načelima i garancijama predviđenim Poglavljem II za odlučivanje na granici ili u tranzitnim zonama države članice o zahtevima podnetim na tim mestima.

2. Međutim, kada postupci iz stava 1 ne postoje, države članice mogu da zadrže, shodno odredbama ovog člana i u skladu sa zakonima ili propisima koji su bili na snazi 1. decembra 2005. godine, postupke kojima se odstupa od osnovnih načela i garancija predviđenih Poglavljem II za odlučivanje na granici ili u tranzitnim zonama o tome da li podnosioci zahteva za azil koji su stigli na takva mesta i tu podneli zahtev za azil, mogu da uđu na njihovu teritoriju.

3. Postupcima iz stava 2 posebno će se obezbediti da lica/licima o kojima je reč:

- (a) bude dozvoljeno da ostanu na granici ili u zoni tranzita države članice, bez štete po član 7;
- (b) budu odmah poučena o svojim pravima i obavezama, kako je propisano stavom 1(a) člana 10;
- (c) imaju pristup, ako je potrebno, uslugama prevodioca, kako je propisano stavom 1(b) člana 10;
- (d) budu saslušana, pre nego što nadležni organ donese odluku u takvim postupcima, u vezi sa svojim zahtevom za azil od strane lica sa odgovarajućim poznavanjem relevantnih standarda koji se primenjuju u oblasti azila i izbegličkog prava, shodno članovima 12, 13. i 14;
- (e) mogu da se konsultuju sa pravnim savetnikom ili savetnikom iz neke druge oblasti, koji je priznat ili dozvoljen kao takav prema nacionalnom pravu, kako je utvrđeno u članu 15(1);
- (f) imaju zastupnika imenovanog u slučaju maloletnika bez pratnje, kako je propisano članom 17(1), osim ako se ne primenjuje stavovi 2 i 3 člana 17.

Zatim, u slučaju da nadležni organ odbije da izda dozvolu za ulazak, taj organ će navesti činjenične i pravne razloge zbog kojih se zahtev za azil smatra neosnovanim ili neprihvatljivim.

4. Države članice se staraju o tome da odluka u okviru postupaka predviđenih stavom 2 bude doneta u razumnom roku. Ako se odluka ne donese u roku od četiri nedelje, podnosiocu zahteva za azil biće dozvoljen ulazak na teritoriju države članice radi obrade njegovog zahteva u skladu sa drugim odredbama ove direktive.

5. U slučaju posebnih vrsta dolazaka, ili dolazaka u kojima učestvuje veliki broj državljana neke treće zemlje ili lica bez državljanstva koji podnose zahteve za azil na granici ili u zoni tranzita, što praktično onemogućava da tamo budu primenjene odredbe stava 1 ili posebni postupak iz stavova 2 i 3, ti postupci mogu da budu primenjeni i tamo gde jesu, i onoliko dugo koliko su ti državljani treće zemlje ili lica bez državljanstva obično smešteni na lokacijama u blizini granice ili zone tranzita.

ODELJAK VI

Član 36.

Koncept evropskih sigurnih trećih država

1. Države članice mogu da predvide da neće biti sprovedeno, ili ne u potpunosti, razmatranje zahteva za azil i sigurnosti podnosioca zahteva u njegovoj konkretnoj situaciji, kako je utvrđeno u Poglavlju II, u slučajevima u kojima je nadležni organ utvrdio, na osnovu činjenica, da podnosilac zahteva za azil nastoji da nelegalno uđe, ili je ušao, na njenu teritoriju iz sigurne treće države prema stavu 2.

2. Treća zemlja može se smatrati sigurnom trećom zemljom za potrebe stava 1 samo u slučajevima:

- (a) ako je ona ratifikovala i poštuje odredbe Ženevske konvencije bez ikakvih geografskih ograničenja;
- (b) kada u njoj postoji postupak azila propisan zakonom;
- (c) ako je ratifikovala Evropsku konvenciju o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda i poštuje njene odredbe, uključujući i standarde koji se odnose na delotvorne pravne lekove;
- (d) ukoliko je ona određena kao takva od strane Saveta, u skladu sa stavom 3.

3. Savet će, odlučujući kvalifikovanom većinom, na predlog Komisije i nakon konsultacija sa Evropskim parlamentom, usvojiti ili izmeniti i dopuniti zajedničku listu trećih zemalja koje se smatraju sigurnim trećim državama za potrebe stava 1.

4. Države članice o kojima je reč, utvrdiće u nacionalnom zakonodavstvu načine za primenu odredaba stava 1 i posledice odluka shodno ovim odredbama u skladu sa načelom zabrane vraćanja i proterivanja prema Ženevske konvenciji, uključujući i utvrđivanje izuzetaka od primene ovog člana iz humanitarnih ili političkih razloga ili iz razloga vezanih za javno međunarodno pravo.

5. Kada primenjuju neku odluku isključivo na osnovu ovog člana, države članice o kojima je reč, će:

- (a) obavestiti podnosioca zahteva o tome, i
- (b) dati mu dokument kojim se vlasti treće zemlje, na jeziku te zemlje, obaveštavaju da zahtev nije bio razmatran u vezi sa činjenicama bitnim za odlučivanje o zahtevu.

6. U onim slučajevima u kojima sigurna treća država ne primi ponovo podnosioca zahteva za azil, države članice se staraju da mu se omogući pristup postupku u skladu sa osnovnim načelima i garancijama predviđenim Poglavljem II.

7. Države članice koje su odredile treće zemlje kao sigurne države u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom važećim na dan 1. decembra 2005. godine i na osnovu kriterijuma iz tačaka (a), (b) i (c) stava 2, mogu da primenjuju stav 1 na te treće zemlje dok Savet ne usvoji zajedničku listu shodno stavu 3.

POGLAVLJE IV

POSTUPAK ZA UKIDANJE STATUSA IZBEGLICE

Član 37.
Ukidanje statusa izbeglice

Države članice se staraju da razmatranje ukidanja statusa izbeglice određenom licu može da počne kada se pojave novi elementi ili nalazi koji ukazuju da postoje razlozi za preispitivanje valjanosti njegovog statusa izbeglice.

Član 38.
Pravila o postupku

1. Države članice staraju se da, u slučajevima u kojima nadležni organ razmatra ukidanje statusa izbeglice nekom državljaninu treće zemlje ili licu bez državljanstva u skladu sa članom 14. Direktive 2004/83/EC, lice o kojem je reč uživa sledeće garancije:

(a) da bude obavešteno u pisanoj formi o tome da nadležni organ preispituje ispunjenost uslova za status izbeglice u njegovom slučaju i o razlozima za takvo preispitivanje, i

(b) da mu bude pružena prilika da iznese, u ličnom saslušanju u skladu sa stavom 1(b) člana 10. i članovima 12, 13. i 14. ili u pisanoj izjavi, razloge zbog kojih njegov status izbeglice ne treba da bude ukinut.

Pored toga, države članice staraju se da u okviru takvog postupka:

(c) nadležni organ bude u mogućnosti da dobije precizne i ažurne informacije iz raznih izvora, kao što je, kada je to moguće, UNHCR, u vezi sa opštom situacijom koja vlada u zemljama porekla lica o kojima je reč, i

(d) u onim situacijama u kojima se informacije o pojedinačnom slučaju prikupljaju za potrebe preispitivanja statusa izbeglice – one ne budu dobijene od (jednog ili više) aktera progona na način koji bi za posledicu imao direktno informisanje takvog (takvih) aktera o činjenici da je lice o kome je reč izbeglica čiji se status preispituje, ili ugrožavanje fizičkog integriteta tog lica i lica koja on izdržava, ili slobode i sigurnosti članova njegove porodice koji još uvek žive u državi porekla.

2. Države članice zalažu se da odluka nadležnog organa kojom se ukida status izbeglice bude data u pisanoj formi. U odluci se navode činjenični i pravni razlozi, a informacija o načinu osporavanja odluke daje se u pisanoj formi.

3. Kada nadležni organ donese odluku kojom se ukida status izbeglice, jednako važe član 15(2), član 16(1) i član 21.

4. Odstupanjem od stavova 1, 2 i 3 ovog člana, države članice mogu da odluče da status izbeglice po zakonu ističe u slučaju prestanka u skladu sa tačkama (a) do (d) člana 11(1) Direktive 2004/83/EC ili ako se izbeglo lice nedvosmisleno odrekne priznanja statusa izbeglice.

POGLAVLJE V
POSTUPAK ŽALBE

Član 39.
Pravo na delotvoran pravni lek

1. Države članice staraju se da podnosioci zahteva za azil imaju pravo na delotvoran pravni lek pred sudom ili tribunalom, protiv sledećeg:

(a) odluke koja je doneta u njihovom zahtevu za azil, uključujući i odluku:

(i) da se zahtev smatra neprihvatljivim shodno članu 25(2),

(ii) donetu na granici ili u zonama tranzita države članice kako je propisano u članu 35(1), i

(iii) da se ne sprovede razmatranje u skladu sa članom 36;

(b) odbijanja da se ponovo otvori razmatranje zahteva, nakon što je bilo obustavljeno shodno članovima 19. i 20;

(c) odluke da se dalje ne razmatra naknadni zahtev shodno članovima 32. i 34;

(d) odluke kojom se odbija ulazak u zemlju u okviru postupaka predviđenih u skladu sa članom 35(2);

(e) odluke kojom se ukida status izbeglice shodno članu 38.

2. Države članice će utvrditi rokove i druga neophodna pravila kako bi podnosilac zahteva mogao da ostvari svoje pravo na delotvoran pravni lek shodno stavu 1.

3. Države članice će, tamo gde je potrebno, utvrditi pravila u skladu sa njihovim međunarodnim obavezama kojima će se urediti:

(a) pitanje da li će pravni lek shodno stavu 1 imati dejstvo u smislu da se dozvoljava podnosiocu zahteva da ostane u državi članici o kojoj je reč dok se zahtev ne reši po njemu;

(b) mogućnost pravnog leka ili mera zaštite u onim slučajevima u kojima pravni lek shodno stavu 1 nema dejstvo u smislu da se dozvoljava podnosiocima zahteva da ostanu u državi članici o kojoj je reč dok se ne reši po njemu; države članice takođe mogu da predvide pravni lek po službenoj dužnosti;

(c) osnovi za osporavanje odluke donete prema tački (c) člana 25(2) u skladu sa metodologijom primenjenom u skladu sa tačkama (b) i (c) člana 27(2).

4. Države članice mogu da utvrde rokove u kojima sud ili tribunal shodno stavu 1 moraju da ispituju odluku organa odlučivanja.

5. U onim slučajevima u kojima je podnositelj zahteva dobio status koji daje ista prava i pogodnosti prema nacionalnom pravu i pravu Zajednice kao status izbeglice na temelju Direktive 2004/83/EC – može se smatrati da podnositelj zahteva ima delotvoran pravni lek u onim slučajevima u kojima sud ili tribunal odluči da je pravni lek shodno stavu 1 neprihvatljiv ili da je verovatnoća da on uspe mala na osnovu nedovoljne zainteresovanosti podnosioca zahteva za vođenje postupka.

6. Države članice u svom nacionalnom zakonodavstvu takođe mogu da utvrde uslove pod kojima se može pretpostaviti da je podnositelj zahteva implicitno povukao svoj pravni lek shodno stavu 1, ili je odustao od njega, kao i pravila postupka koji treba da bude sproveden.

POGLAVLJE VI OPŠTE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 40.

Osporavanje od strane javnih vlasti

Ova direktiva nema uticaja na mogućnost javnih vlasti da ospore upravne i/ili sudske odluke u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom.

Član 41.

Poverljivost

Države članice staraju se da državni organi koji primenjuju ovu direktivu budu obavezani načelom poverljivosti koje je definisano nacionalnim pravom, u odnosu na bilo koju informaciju koju dobiju u toku svog rada.

Član 42.

Izveštaj

Najkasnije do 1. decembra 2009. godine, Komisija će podneti izveštaj Evropskom parlamentu i Savetu o primeni ove direktive u državama članicama i predložiti bilo koje izmene i dopune koje su neophodne. Države članice će poslati Komisiji sve informacije koje su odgovarajuće za izradu ovog izveštaja. Nakon podnošenja izveštaja, Komisija će izveštavati Evropski parlament i Savet o primeni ove direktive u državama članicama najmanje svake druge godine.

Član 43.

Prenošenje u nacionalno zakonodavstvo

Države članice će doneti zakone, propise i administrativne odredbe neophodne za poštovanje ove direktive do 1. decembra 2007. godine. Što se tiče člana 15, države članice doneće zakone, propise i administrativne odredbe neophodne za poštovanje ove direktive do 1. decembra 2008. godine. O tome će bez odlaganja obavestiti Komisiju.

Kada države članice usvoje ove odredbe, one će sadržavati upućivanje na ovu direktivu ili će biti propraćene takvim upućivanjem prilikom njihovog zvaničnog objavljivanja. Načine na koje se vrši to upućivanje utvrđuju države članice.

Države članice će Komisiji dostaviti tekst odredaba nacionalnih propisa koje usvajaju u oblasti na koju se ova direktiva odnosi.

Član 44.

Tranzicija

Države članice primenjivaće zakone, propise i administrativne odredbe utvrđene u članu 43. na zahteve za azil podnete posle 1. decembra 2007. godine i na postupke za ukidanje statusa izbeglice započete nakon 1. decembra 2007. godine.

Član 45.

Stupanje na snagu

Ova direktiva stupa na snagu 20. dana od dana objavljivanja u *Službenom listu Evropske zajednice*.

Član 46.
Primaoci

Direktiva je upućena državama članicama u skladu sa Ugovorom o osnivanju Evropske zajednice.

ANEKS I
DEFINICIJA „ORGANA ODLUČIVANJA“

U primeni odredaba ove direktive Irska može, u meri u kojoj odredbe člana 17(1) Zakona o izbeglicama iz 1996. godine (sa izmenama i dopunama) nastave da važe, smatrati da:

- „organ odlučivanja“ predviđen članom 2(e) ove direktive, ukoliko je u pitanju razmatranje da li podnosilac zahteva treba ili, već prema slučaju, ne treba da bude proglašen izbeglicom, jeste Komesarijat za zahteve za priznavanje statusa izbeglice, i
- „odluke u prvom stepenu“ predviđene članom 2(e) ove direktive obuhvataju i preporuke komesara za zahteve za priznavanje statusa izbeglice o tome da li podnosilac zahteva treba ili, već prema slučaju, ne treba da bude proglašen izbeglicom.

Irska će obavestiti Komisiju o bilo kojim izmenama i dopunama odredaba člana 17(1) Zakona o izbeglicama iz 1996. godine (sa izmenama i dopunama).

ANEKS II
ODREĐIVANJE SIGURNIH DRŽAVA POREKLA ZA POTREBE ČLANOVA 29. I 30(1)

Država se smatra sigurnom državom porekla kada, na osnovu pravne situacije, primene zakona u okviru jednog demokratskog sistema i opšte političke situacije, može da se pokaže da ne postoji, generalno i dosledno, nikakav progon, onako kako je definisan u članu 9. Direktive 2004/83/EC, nikakvo mučenje ili nečovečno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje i nikakva pretnja koja potiče od neselektivnog nasilja u situacijama međunarodnog ili unutrašnjeg oružanog sukoba.

U davanju ove ocene, u obzir će biti uzet, između ostalog, i stepen u kom se pruža zaštita od progona ili zlostavljanja kroz:

- (a) relevantne zakone i propise te države i način na koji se oni primenjuju;
- (b) poštovanje prava i sloboda utvrđenih Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda i/ili Međunarodnim paktom o građanskim i političkim pravima i/ili Konvencijom protiv mučenja, a naročito prava od kojih ne može biti odstupanja u skladu sa članom 15(2) navedene Evropske konvencije;
- (c) poštovanje načela zabrane vraćanja ili proterivanja prema Ženevskoj konvenciji;
- (d) utvrđivanje sistema delotvornih pravnih lekova protiv kršenja tih prava i sloboda.

ANEKS III
DEFINICIJA „PODNOŠILACA ZAHTEVA“ ILI „PODNOŠIOCA ZAHTEVA ZA AZIL“

U primeni odredaba ove direktive Španija može, u meri u kojoj odredbe „Ley 30/1992 de Régimen jurídico de las Administraciones Públicas y del Procedimiento Administrativo Común“ od 26. novembra 1992. godine i „Ley 29/1998 reguladora de la Jurisdicción Contencioso-Administrativa“ od 13. jula 1998. godine nastave da važe, smatrati da, za potrebe Poglavlja V, definicija „podnosioca zahteva“ ili „podnosioca zahteva za azil“ u članu 2(c) ove direktive obuhvata i „recurrente“ kako je predviđeno pomenutim zakonima.

„Recurrente“ ima prava na iste garancije kao „podnosilac zahteva“ ili „podnosilac zahteva za azil“ utvrđene u ovoj direktivi za potrebe ostvarivanja njegovog prava na delotvoran pravni lek u Poglavlju V.

Španija će obavestiti Komisiju o bilo kojim značajnim izmenama i dopunama navedenih zakona.